

درگاه

اون بش کونده بر نشر اولنور

برنجی سنه : ایلکنجی جلد

نومرو : ۱۶

۵ کانون اول ۳۳۷

*روح، براییك بوجی كي، فقط دائما استحال
ایدر؛ خس، فكر، اراده دیدیكز شیرل بواستحاله.
لرك اسلمیدر.

*كله لر، روجك استحاله قالیلریدر. بوتون
روحی كله لرده طن اتمك صویك یالکز دكز،
كول ونه لرله انحصار ایندیكنه ذاهب اولمقدور.
*سوزه باشلا بویده نطفی اصلا پیرمه بن خطیب
کیمدر دیرلرله روحی كوستر.

*اونوتدیغی طن ایندیكز خاطرله بونلرك
قالیلری اولان كله لرله بولكله لرلی تلفظ ایندیره جك
حرکتلردر.

*ماضیزك بوتون آلامیله هاله دارا وایان برنائر
اصلا حقیقی دكلدر.

*روح، بزقوش کیمدر؛ دورمقدن زیاده اوچنی
سودر.

*جمله، عطف، ظرف، قاعده، نحویه، تحول
صوتی دیدیكز شیرل اشیا ایله شعور آراستنده کی
مناسبت آتاتك ترجانیلدرلر.

*أوت ویاخایرلرمنك فرق بیلم صایلمشیدر؟
*بزغونی، حرکتك نه اولدیغی آكلامی ایچون
اونو مالیدر.

*كل لرك معنای دیكیدی حاله قالیلری ایكتریا
خفاظه اتمه لرلی لسانلرك عجزی كوستر.

*انتظار، رومك تكرار اوچنی ایچون بر داله
فونوشیدر.

*محافظه كاراوانی، حیاتی بزموزه طن اینكدر.
*برشیته استعداد، اوشیته هر كون چالیشه بیلمكدر.

*كندی بیلیورم ادعا سیله كندی طارنار بیه حال
اكسیك طارنملر.

*ذوق، عرفان و سچیته مره معیاری انتخابلر منهددر.
*حسن نیت، وجدانازی كیرلته جك نخوت و حب
نفس سوء قصدلرینك فرقه ده اولمقدور.

*انسان كندندن اوتانغی ایچون كندی بیلملیدر.
*بركون اولسی وجدانی ایتسی كونی صیقله ایدن
اونوتانلرده عار پرده سی هنوز تشكیل اتمه مشدر.

*چیركینللك حقیقی سورمه سی طرافت؛ اك ای
بوده سی؛ نزا كندر.

*مناكته آلیش سیدیق حدنلرمنك چوغی قالمالزدی.
8 تشرین ثانی ۱۳۷۷

دارالفنون روحیات معلی
مصطفی شکیب

تجربہ

بیلم بنی خاطرلایورمیسکز؟ بن سزی آسلا
اونو تمامد. زبرا، کوبلرگزك خرابه لرلی اینچندن
کچرکن قادین، ارکک، گنج، اختیار، چولوق
چوجوق حیران، اورتکک و محبوب چهره لرله،
بوموشاق یاصدیقلرینه یاصلاندیغز اونوموبلک اطرافنی
آلدیغکز زمان حیاتك آك درین، آك بوبوک، آك
نملسوز حاجی دوشمدم. حجاب ایسه قیصه فانیق،
وحید کی اونوتولاز، سیلنر بر دویغودر؛ کچدیکی
برده آتشدن ایزلر برافیر.

شو دقیقه ده سزی و کوبلرگزلی هپ بربرینه
قاریشدریورم. هانکیکز دها آز سفیل ایدی،
هانکیکز دها چوق سرخته لایغدی، بیلبورم؛
بیلبکم برشی وارسه اوده سزك گوزلرگز نیم گوزلرله
اصابت ایندیگجه باشمك اوكمه دوشمه سی و بوزك
برآله وك عکسندگی یامش اوله سیدر. بونك ایچین
دکایدركه، سزه خطابات ایندیك شو دقیقه ده،
هیکزه قارشلی قلبیده کینه و اوفکبه بکزر برشی
دویورم و تکرار سزه دوغری گتمك فکریته آلیغه.
بوموم سزدن قورقورم؛ برجانیک اولدیردی آدامك
چو سزدن قورقیدی کی. سزدن قورقورم. اوچ
باشندن کی چوجوقلرگزك خیالی بیله شده جرأت
وجسارت نامه هیچ برشی برافیر.

خاطرلایورمیسکز، بیلم. سوك بهار موسمك
سیرین گونلرند ایدی؛ هوا، کاه قانیور، کاه
آجیلوردی و بوموشاق و صیقل اوابلرمنه، اورتولرمنه
بر امانتیزك اویاندیریورم، سبیز بر وسوسه،
بر اندیشه، بر بوبوک تهلكه قارشیشند بولیش
حسی قلبی اورتیریوردی. آرابه منك اینجه نه قدر
گومولسهك، بوموشاق و صیقل اوابلرمنه، اورتولرمنه
نه قدر بوروبسهك طن ایندیوردی که بوزك سوکند
بزی بکلین شی آجاق و جیلا قندر. ایسته تام بو
صیره ده سز او خرابه لر اینچندن کوچش بر نسلك
جهنمدن دوشه یوللاری حالنده بزم اوکزه جیغور
ویا خود اوکزدن قاجوب گیدیوردیکز. بزدن
چین قاجوبوردیکز؟ بزه دوغری چین قوشیوردیکز؟
بزمه سزك آرا کرده مثبت ویا منی بر علاقه واری
ایدی که بزدن قاجوق ویا بزه صوفولق احتیاجنی
دویوردیکز؟

أوت، آراخنده بر رابطه، بر علاقه واری
ایدی؛ سز بزم اینچین برک دیندن چیمش مستحاله لر
و بزم اینچین باشقه بر کرده ن آغش مخلوقلر دگی
ایدك. سزك آلتنده بارشته جی برنك دامکز، باشکزی
قویه جی بر نك یاصدیق کز یوقدی. بز ایسه اولقدور

بوبوک آرابه لر اینچنده و آك بوموشاق یانالردن دها
بوموشاق یاصدیقلر اوستنده ایدك.

براز سوکزه سز یانین کولای اینچنده، اورتولرمن
بغدادی و آربه دانه لرلی طوبلاغه واونلری ایکی طایش
آره سنده اوگوتوب بیگه کیدرکن، بز یولک فرحی
وصولاق بر رنده دوراجز، طبقه باصه دولو
سینلرمنی، سفر طاسلرمنی آچه جغز وکوشدن
دها بارلاق چانالرمنك اوجیه ازلش ائله، صوغوق
بورکک، و تازه میوه لر بیسه جکز و بونلری بیرکن
اسر حرب اتمکنی براز لانتیز بوله جغز وکچمش
زمانلرك بره بخش ایندیکی (دها مکمل حظولتی)
خاطرلایه جغز، بیله گز، بز بوکا بکزه من نه بیکار
ملاندق، ندراحت برلرده اوطوردق، نه فرحلی ساعتلر
کچرک!

دنیاك باشقه برلرنده اوله مملکتلر واردرکه
دوزه نی بریلر قوردی طن ایدرسکز. یاصدیقکز
بره صانکده قیدلر دوشمنش گیدر، تنفس ایندیگکز
هوا انسانك باشی دوندیرمن برکوثردر، قادیلری
چچکلر و چچکلری قادیلر کی قوقاز. اوراده
هرکس، هر دقیقه متبسمدر؛ هر دقیقه هرکس
ایچین دوگون، بارامدر وهر اوطور بلان صوفرا
صانک بر حکمدارک ضیانت صوفراسیدر.
کیجه لرلی سزی بکلین یاناق، قوش توبندیر؛
اوله کوجودیکزی ایجه برافدیگکز زمان کندیگزی
کوکارد بر بولوطه یاصلانمش صانیرسکز و طاران
باشکزك اوستنده بیله یزلی کیجه لرك قبه سندن دها
سوسلیدر. ایسته بو آلتزده ته پین مغرور متجمک
آرابه ده اورلردن کتیرلش بر سرعت و راحت
آلتیدر. حیاتی اورلرده کی یاشایشه کوره آکلایان
وجودمنك سزك یادیگکز قاغی آرابه لرینه پینمکه،
آرتق، تحلی یوقدر؛ ناملک بر کیجه جک اولسون
سزك یادیگکز برده یانامز، ناصلک بر دفرمه جق
اولسون سزك بیدیگکز آککدن بیله یز.

لکن اودملرده، آرابامنك اطرافنی صاریبور
دیکز. هر برکز بر باشقه طور، بر باشقه شیوه یله
باشکزدن کچن فاجیه یی آکلایوردیکز. اورتوبدیگکز
پاچاورلر آراستندن قوری و اسر قوللریگزی
اوزاتیوردیکز. بریکز: «ناه، کاور شورادن
کادی، شورادن چیغدی...» دیوردی؛ بریکز:
«ایسته کاورلک اوزاندیغی قیز بودر؛ آتسه قاندیلردی،
آیایلری کونورمدر.» دیه آه ایدیوردی. بر
دیگرکز: «ایواه، ایواه، نه وار نه یوق هبسنی
آلدیلر، مال، دوار، نجم، اوغل، قوجه...»
هبسنی... دیه هچدیوردی. و بر قادین:
«دوتوز چوجوقله بر ویرانه ك اینچنده چیرجیلاقی
قالدم. نه یاپچم، نه ایده جکم؟ آمان الله، آمان
الله!...» دیه دوکونیوردی. او وقت عین
ایدرم که سزدن اولادیغه، سزی دیکله مک پاچاورلر
اینچنده وایان آتیق کلدیکه نداشت ایدیوردم.
کوز یاشلرکز آرقه سنده بزه قارشلی سزدیکم کین

سماور قامبسی اوغلی شیخ برادرینه

١٤٠٠ سنه سنه عثمانی حکومتی

الداسکی عثمانی شاعر و مورخ لرینه عائد برادرک بوکونه قدر نشر ایدله ی اوروپا تورکیا تیجری ایچون حجاب آور برحقیتدر . مکمل ال یازیسی نسخهلرینه مالک اولدیغیز اسکی متصرف عاشق باشناک غریب نامه سی (١٣٢٢ - ١٢٧١) - که بش نسخهی یالکز آلمانیا و اوستریا ده موجوددر . - بوکونه قدر مطبوع دکادر .

بوندن ماعدا محمد نشرینک جهانغاسی ، محی الدین جالبینک تاریخ آل عثمانیسی کبی ال اسکی عثمانی تاریخ

وغیظکنزدن قورقدنم ایچین دکل ، فقط فلاکت و سقات قارشینده سفاهت و راحت دینلن شیرلک نه قدر قابا ، نه قدر غلبظ و عادی اولدیغی حس ایندیگیم ایچیندرکه سزک آرا کره قاریشقی ، سزک آرا کره قایب اولوق ، کندیمی سزکلر برابر کورمک ایسته یوردم ، اودقیقه ده من ایدیوردم که حیاتک آک بویوک ذوق ، نشو و می وال بویوک شرفی سزک کبی اولنده و سزه قاریشه قدردر . اودقیقه ده ناصردلی نیجک روخده کی بوتون اسرار بکا برده برده عیان اولیوردی ؛ اونک جزاملی لری نندن اولدیکنی ، سقیل و سرسریلرله نندن همیزم اولدیغی ، نندن طوقلر صوفراستندن قاجوب آجلر مجلسنه صیفیندیغی ، نندن دینلرلرله برابر کزندیکنی و مجزولرک صحنی نندن عاقللرک مصاحبتنه ترجیح ایندیگنی آکلا یوردم . اودیشدی که : اصل بختیار آجلردر ، زیرا دویونه جقلر . اصل بختیار جیبلرلرلر ، زیرا کینه جکلر ، اصل بختیار ظلم کوره نلردر . زیرا عدالته مظهر اوله جقلردر . « اوت ، بوکا اینشایکیز ! بزه ملوق ، بزه کینه شیز ؛ بزه عدالتی توزیع ایده نلر میانلردیز . روحز بیک تورلو غماه دولودر . هیچ بیلدیگنیز ، کورمیدیگن کدرلر بزی ، ایوبک آتی کیره ن قوردرل کی کیریسور . بو تمیز ، راحت و یوموشاق اورنولر آلتنده شیشه ، غرور ، نفوت ، و احترام دینان تورلو تورلو علنلرله شرحه شرحه قانایان بر دریم وار . دشمنک غیظ و وحشی سزک اوستنکزدن برقفا کی کاوب کجی ؛ فقط بز او غیظی ، او وحشی و اودشمنی داما ، داما ایچمزه طاشبورز ؛ متادیاً یانوب متادیاً طوتوشبورز . متادیاً یغمايه ، غارته ، متادیاً اذا و حفاتره معروض ؛ هر دقیقه دوغریلوب هر دقیقه بیقیلورز .

ای یانان تارلاسی اوستنده بیاض صافانی یولان اختیار ، ای اولادینک ضار طاشیدن باشنه یاصدق یانان آنا ، ای کجه لری کوپکارله برابر اولویان آج چوجوق ، ای بکارنی ایگرکج بر یارا حالنده قانایان کنج قیز ، الله جمله کزی بزم گرفتار اولدیغیز درددن مصون ایله سین .

١ تشرین ثانی ١٢٩٢ آنقره یعقوب قمری

سیاسینک الهم منبعلری هنوز تدقیق اولوغ ایچون صاحب لرین بکلمکده دزلر . تولده کطردن بوندن تقریباً ٦٠ سنه اول نشر ایدیلان - شرق جمعیتی مجموعه سی ١٣ و ١٥ نجی جلدلر ١٨٦١ - ١٨٥٩ - ائردن صرف نظر ایندیلمه برآز اول ذکر ایدیلان هراییک اثر ایچون ٤٠٠ سنه دن دها اول یازلش اولان جسر و سهفالیالی لودن قلاوک اثرنه عرض احتیاج ایدرز که پاک اسکی اولسی طولایسبله عصری تدقیقات تاریخیه الوریبیل دکادر . بوخصوصه تورکارک معاونته استناد اتمک ایستدیگن تقدیرده ایسه تورکاردن نه بکلمه بیله جکزی استانبول و زمسی حافظ کتی عالی پاک طرفدن ترتیب و طبع ایدیلان عاشق باشا زاده تاریخنی بویوک بروضوح ایله کوستر مکدهدر . مذکور اثرک قبا خطا و سهولر ایله مالا مال اولوب بوش و مغرورانه بر ملاحظه اوغرینه بو خصوصه بلکه ال ضوک نظر اعتباره آله بیله جک اولان بزال یازیسنه استناد ایدیز . طبع و ترتیه عائدک بسط اصول و قواعد علمیه بیله اعمال ایدلشدر . تمامیه عدم موفقتله نتیجه لن بو تجربه دن منوکره نشرینک طبع ایدیله جکی حقنده استانبولدن صاورولان تهدیدی آنجق عدم اهتدایله قارشولارز . (١) بونوع معلومات ابتدائی وجود اولدیقه عثمانی سلطنتی داخلنده محدث ایدن وقایع تاریخیه دها واضح و دها منظم برصورتده تدقیق غیر ممکن ، یا کاش ، محرف و یا برطرفی اوله رق نقل و حکایه ایدیلان بعض حادثاتک تصحیح و اکمال مقضی و ضروریدر . منحصراً اسکی عثمانی تاریخ منبعلرینه استناد اسطان سلیمدن اولکی زمانه عائد بر معلومات شبکه سی تأسیس آرزو ایدلرکی حالده بو منبعلر لزومندن فضله اعتد ایدلش اولور . نشری ایله محی الدین و دها بعضیلری معصوم برصدات ایله مترافق کلساده اساولرله قارلری اوزرنده ننددر حسن تأثیر اجرا ایدرلرله استونلر عائد اسلامیه به و عالمک حکمدارینک اعتبار و عظمتنه منق کوروان شیرحقنده سائمه لرلنده معلومات و برمه مک خصوصه شبهه سز بالخاصه اعتنا ایشلدر . بو طرف فکرک عثمانی تاریخ و یسارلرجه برامر اشکار بالخاصه عثمانی عالمک حکمدارینک قهرمانلرین ممکن مرتبه پارلاق افاده ورنکارله احفاده نقل و تاریخ کی تمهیلکی و اکثریا اولوم ایله علاقه دار بروطیه ایلله وظف اولان سلطانلر طرفندن تعین ایدیلان وقعه نویسار ایچون رسوبی درکار برنجیوریتدر . عجمه یازان ایلک وقعه نویس مولانا حکیم الدین ادریس (وفاتی ١٥٢٠ - ٩٢٦) هشت بهشتک مدخلنده مدح و اولیان وقایع مسکوت کهرک عالمک حکمدارینک شان و شرفنی یوکسه لاتی حادثاتی بوضوح بحث ایتمکی کتانبک تحریری ایچون اساس اوله رق قبول ایندیگنی سوسیور . [هامر ، عثمانی تاریخی ، ج ١ ، ص ٦٦] رسمی عثمانی

(١) ملی تیغیر مجموعه سی ج ٢ ، ص ١٩٠ - ١٧١ . - استانبول ١٩١٥ - ١٣٣١ عین مسئله حقنده هارمان ، اسلام مجموعه سی ١٩١٨ ج ٨ ، ص ١٢٦ - ٢٢٥ .

مورخارینک وقایع تصویر ایچون زمانه قدر اتخاذ ایندکاری اصول بودر . بو صورتله بر بچوق وقعه لر تمامیه تحریف ایدلکده اولوب برکت و برسون اون آلتنجی عصردن اعتبار آمیذولا موجود اوروپا منبعلری سیاه سنده بو تحریقات میدانه جیقه قدردر . مع هذا ١٦ نجی عصردن اولکی زمانه عائد برلی مورخلر طرفندن دوراً نقل ایدیلان وقایع ایچون بو منبعلری تأیید و اکال ایده جک وثائق مع التأسف هر زمانه مبدولا موجود دکادر . بالخاصه ١٥ نجی عصر حادثاتی حقنده معلومات و برهن یزانس مورخارینک اثرلری اوزمانک احوالی حقنده پاک مهم معلومات منبعلری تشکیل ایلر . احساسات و ملنبرورانه وجودانیسنه الک نهایت زمانه زده آرق شاشیله جق بر آلاستقیقت بخش ایتک صورتله بلا تردد و بلا حجاب عثمانی فاتح لرینه شخصی وقای ایلله عرض خدمت خدمت ایدن قریتو و ولوس کی بر محرر برکت و برسون تک شخصیت اوله رق وجوددر [١] بوسیدن حقیقه محبتی و وقایع تاریخیه فرط صدیقی ایلله معروف اولان یوهان دوکانک اثری عثمانی منبعلرین اکال ایدن ال قیمتلی وثائق معدوددر که بوکون بالخاصه بو ائردن استغنا اتمک قطعاً ممکن دکادر . [٢] یزانس زمانه عائد وقایعدن بحث ایدن یزانس تاریخلرینک فوق العاده اهمیتی تربید ایدن دیگر بر کیفیت ده قرون قدیمه یونانییه عائد موضح و متیلر نمونه لر امتثالاً اصلاح ایدلش تمامیه غیر شخصی بر ذهنیتک وجودیتدر . هر هانکی بر دوره تاریخیه حقنده حکم و برمک ایجاب ایدنجه او زمانک فردل اوزرنه اجرای تأثیر ایدن مادی و معنوی عاملاری خصوصنده معلومات واضحه اله اتمک استنایدکی صورتده منحصراً عثمانی منبعلرین تدقیق اتمک هدفه وصول ایچون کافی دکادر .

یزانس یار زماننده علمیه اساسانه مستند تاریخ آراق بالطبع بیودهدر ؛ حالبوکه بو ، اون بشنجی عصر ایچون بالخاصه اعظمی اهمیتی حائزدر . مع هذا تمامیه مستقل مختلف یزانس منبعلرله عین حادثات حقنده و بریلان ایضاحات اکثریا یکدیگرینه توافق ایتکدهدر که بو صورتله حقیقه وصول ممکن اولفندهدر . بو طرزده استحصال ایدیلان معلومات آره سندن عصری بر مورخ ذهنیتی ایلله ملوغری و هم اولانلری ، اعتداده یان اولیان و یا بی لزوم عد اولنلارندن عامیه سالم بر صورتده آیرمق عصر حاضر اصول و قواعد تدبیه سنک طرز تطبیقنه وابسته برکیتیدر .

اوزمانه عائد یزانس منبعلری آیری آیری استقلالیت تحریر لرین کلا محافظه ایندکاری حالده بالعکس عثمانی منبعلرینک اوقدر یکدیگرینک عینی اولاسی نظر

[١] ق . قرومبارک یزانس ادبیاتی تاریخی الکنجی طبع مونیه ؛ ١٨٩٧ ؛ ص ٣٠٦ بافکر .

Mémoires de l'Institut de France, (١)

Académie des inscriptions et Belles Lettres

ک اون طوفونجی جلنده . ژول برژر ص - ٢١ . بافکر .